

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över promemorian Förstärkt reglering av valutaväxlare och andra finansiella institut

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen avser förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet samt förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1135) om misstankeregister.

Förslaget avser följande:

Den som bedriver valutaväxling och annan finansiell verksamhet ska registrera sig, även om verksamheten inte bedrivs i väsentlig omfattning eller är den huvudsakliga.

Vidare ska det införas ett allmänt lämplighetskrav för den som bedriver verksamhet i eller äger eller ingår i ledningen för ett finansiellt institut,

Ett krav införs om att ett finansiellt institut ska underrätta Finansinspektionen om ändringar av de förhållanden som institutet har uppgett i sin ansökan om registrering, till exempel ändringar av verksamhetsinriktningen,

Finansinspektionen ges möjlighet att besluta om sanktionsavgift för den som inte lämnar begärda upplysningar till inspektionen, bedriver registreringspliktig verksamhet utan att ansöka om registrering eller inte uppfyller de krav som ställs på verksamheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2023.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I promemorian uppges att bestämmelser om finansiella institut finns i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (valutaväxlingslagen) och att finansiella institut är verksamhetsutövare vid tillämpning av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen). Vidare uppges att med valutaväxling avses yrkesmässig handel med utländska sedlar och mynt samt resecheckar utställda i utländsk valuta. Med annan finansiell verksamhet avses yrkesmässig verksamhet som består i förvaltning av eller handel med virtuell valuta eller som huvudsakligen består i att bedriva en eller

flera av de verksamheter som avses i 7 kap. 1 § andra stycket 2, 3 och 5–12 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, till exempel lämna eller förmedla krediter, medverka vid finansiering genom leasing, lämna ekonomisk rådgivning och tillhandahålla värdefackstjänster. Det uppges att en fysisk eller juridisk person som bedriver valutaväxling eller annan finansiell verksamhet är ett finansiellt institut.

Den som avser att bedriva valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet ska, enligt förslagsställaren, som huvudregel ansöka om registrering hos Finansinspektionen. Det uppges att sådana företag som omfattas av annan rörelselagstiftning på finansmarknadsområdet, till exempel kreditinstitut undantas från kravet på registrering enligt valutaväxlingslagen. Som förutsättning för registrering gäller enligt 2 § valutaväxlingslagen att 1) det ska finnas skäl att anta att verksamheten kommer att bedrivas på ett sätt som är förenligt med penningtvättslagen och 2) kravet på ägare och ledning i 3 § samma lag är uppfyllt. Ett finansiellt institut ska avregistreras i vissa fall.

Det uppges vidare att den som, i väsentlig utsträckning, har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet får inte ägna sig åt valutaväxling eller annan finansiell verksamhet. För en juridisk person gäller detta förbud den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess ledning (3 § valutaväxlingslagen). För ett finansiellt institut som är en juridisk person gäller vissa krav på arbetsordning för styrelsen (3 a §) och ett finansiellt institut som ägnar sig åt valutaväxling ska uppfylla vissa krav på konsumentskydd (5 och 6 §§ valutaväxlingslagen).

Det uppges att Finansinspektionen kan ingripa mot ett finansiellt institut som inte registrerar sin verksamhet och inspektionen ska minst en gång per år kontrollera att kravet på ägare och ledning är uppfyllt och får ingripa om så inte är fallet (8 och 9 §§ valutaväxlingslagen). Vidare uppges att finansiella institut står under penningtvättstillsyn av Finansinspektionen, som får ingripa vid överträdelse av penningtvättslagen (7, 7 a och 10–18 §§ valutaväxlingslagen). Ett finansiellt institut får som huvudregel överklaga Finansinspektionens beslut till allmän förvaltningsdomstol och ett finansiellt institut finansierar Finansinspektionens verksamhet med årliga avgifter (19 och 20 §§ valutaväxlingslagen).

Det uppges att penningtvättslagen bland annat innebär att en verksamhetsutövare – till exempel ett finansiellt institut – ska göra riskbedömningar av sina produkter, tjänster och kunder (2 kap.), vidta åtgärder för kundkännedom (3 kap.), övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner samt rapportera misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism till Polismyndigheten (4 kap.).

Enligt förslagsställaren har risken för penningtvätt i finansiella institut ökat när kontanthanteringen minskat. Minskningen uppges i stor utsträckning bero på att kontanthanteringen ersätts av kortbetalningar och omedelbara betalningar, såsom Swish. Samtidigt fortsätter kontanter att vara viktiga för kriminella, eftersom kontanter är svåra att spåra och minskar risken för att brottsligheten ska upptäckas. Det uppges att många typer av brottslig verksamhet genererar stora belopp i kontanter, till exempel narkotika- och vapenhandel, trafficking, stöld och häleri, korruption. All hantering av större belopp i kontanter medför, enligt förslagsställaren, hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Inom viss brottslighet, som narkotikabrottslighet, förs stora summor i kontanter utomlands för återinvesteringar i kriminell verksamhet eller konsumtion. Det uppges ofta ske efter att svenska kronor har växlats till utländsk valuta, såsom euro eller dollar. Eftersom bankerna i Sverige har minskat sin kontanthantering och skärpt sitt arbete mot penningtvätt använder kriminella aktörer i stället andra verk-

samheter för sin kontanthantering, som till exempel finansiella institut som driver valutaväxling och penningöverföring.

Det uppges att enligt Polismyndighetens rapport Penningtvätt via valutaväxling (2021) har valutaväxling en central funktion för kriminellas omsättning och tvätt av brottsvinster. Den bilden bekräftas i Polismyndighetens rapport Lärdomar av Encrochat (2021), som innehåller en redogörelse för de kunskaper om brottsupplägg vid internationell narkotikahandel – storleken på brottsvinster, omsättning och tvätt av brottsvinster och centrala aktörer i brottskedjan – som är resultatet av avkrypteringen av den elektroniska kommunikationstjänsten Encrochat. Uppgifter i det åtkomna materialet talar för att cirka 150 miljoner kronor har tvättats i fem valutaväxlingsverksamheter inom loppet av ett par månader.

I promemorian uppges att förslaget syftar till att motverka penningtvätt i finansiella instituts verksamhet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen uppges att vid tillkomsten av valutaväxlingslagen – som ursprungligen var begränsad till valutaväxling – övervägdes om finansiella institut skulle underställas krav på tillstånd från Finansinspektionen eller om det var tillräckligt att de anmälde sig för registrering hos inspektionen. Att införa krav på tillstånd skulle vara ett sätt att ställa instituten under omfattande kontroll av Finansinspektionen, men skulle å andra sidan innebära en inskränkning av principen om näringsfrihet. Med det huvudsakliga argumentet att valutaväxlingsrörelse inte hade påverkan på det finansiella systemets stabilitet, bedömdes det inte motiverat att införa krav på tillstånd för den typen av rörelse. I stället ålades finansiella institut en skyldighet att anmäla sin verksamhet för registrering hos Finansinspektionen (prop. 1995/96:216, avsnitt 6.3).

Vidare uppges att när lagen utsträcktes till att även omfatta betalningsöverföringar övervägdes på nytt om företagen borde underkastas krav på tillstånd (prop. 1999/2000:145 s. 23). Det ansågs inte finnas något skäl att ändra den bedömning som tidigare hade gjorts, varför de nämnda företagen fortsatte att vara anmälningspliktiga. År 2004 utsträcktes lagen till att omfatta de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2, 3 och 5–12 lagen om bank- och finansieringsrörelse och inte heller då ändrades den tidigare bedömningen (prop. 2002/03:139). År 2017 ersattes anmälningsförfarandet med ett ansökningsförfarande i syfte att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Den gällande tillsynen över de verksamhetsutövare som omfattas av valutaväxlingslagen ansågs dock tillfredsställande (prop. 2016/17:173, avsnitt 12.3).

Förslagsställaren uppger att den närmast till hands liggande alternativa lösningen till ökade krav på finansiella institut är att registreringsplikten nu ersätts av tillståndsplikt. En sådan ordning skulle öka den administrativa bördan för Finansinspektionen och de finansiella instituten i förhållande till en registreringsplikt. Förslagsställaren anser därutöver att en sådan ordning väcker flera frågor. En fråga är om både fysiska och juridiska personer bör få ansöka om tillstånd eller om bara vissa företagsformer – till exempel aktiebolag och ekonomiska föreningar – ska få göra det. En annan fråga är om kravet på tillstånd ska gälla också för de finansiella institut som bedriver verksamhet (till exempel ekonomisk rådgivning) som tangerar verksamhet som är registreringspliktig enligt penningtvättslagen (till exempel skatterådgivning). En

tredje fråga är vilka tillstånds- och verksamhetskrav som ska ställas för finansiella institut. Förslagsställaren bedömer att frågan om tillståndsplikt förutsätter en översyn av grunderna för valutaväxlingslagen som inte ryms inom lagstiftningsärendet.

Det uppges också att för att en verksamhet ska anses utgöra registreringspliktig verksamhet av typen "annan finansiell verksamhet" krävs att den är verksamhetsutövarens huvudsakliga (1 § 2 valutaväxlingslagen). Det kravet uppges inte gälla för valutaväxling. Det uppges att valutaväxling som inte sker i väsentlig omfattning däremot är undantagen från kravet på registrering (2 §). Det uppges vidare att redan av definitionen av båda typer av verksamhet som omfattas av valutaväxlingslagen följer att en verksamhet ska bedrivas yrkesmässigt.

Vidare uppges att verksamhet som inte är yrkesmässig, typiskt sett beroende på att den bedrivs utan vinstsyfte och inte självständigt, regelbundet och varaktigt, faller därför utanför lagens tillämpning (jfr prop. 1995/96:216 s. 53). I förarbetena till valutaväxlingslagen har förutsetts att valutaväxling som omfattar små belopp och som endast utgör ett komplement till annan verksamhet, till exempel hotellverksamhet, inte löper någon större risk att utnyttjas för penningtvätt. Därför har valutaväxling som inte sker i väsentlig omfattning undantagits från kravet på registrering (2 §). Vad uttrycket "i väsentlig omfattning" innebär har angetts behöva bedömas från fall till fall, exempelvis beroende på vad den huvudsakliga verksamheten består av (prop. 1995/96:216 s. 40 f.).

Vidare uppges att när det gäller annan finansiell verksamhet definieras den i 1 § 2 valutaväxlingslagen som yrkesmässig verksamhet som består i förvaltning av eller handel med virtuell valuta eller som huvudsakligen består i att utföra vissa verksamheter som ett kreditinstitut får bedriva inom ramen för sitt tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse. Det uppges att definitionens andra led bygger på definitionen av finansiella institut i dåvarande unionsrätten (prop. 2002/03:139 s. 598 f.). Det uppges att det i EU:s fjärde Penningtvättsdirektiv inte längre finns något krav på att verksamheten ska vara utövarens huvudsakliga. Enligt artikel 3.2 a i direktivet är sålunda ett företag ett finansiellt institut, om det bedriver vissa där uppräknade verksamheter, oavsett vad som är företagets huvudsakliga verksamhet. I artikel 2.3 i fjärde penningtvättsdirektivet ges en möjlighet för medlemsstaterna att besluta att fysiska eller juridiska personer som endast tillfälligt eller i mycket begränsad omfattning bedriver finansiell verksamhet, där risken för att penningtvätt eller finansiering av terrorism är mycket liten, inte ska omfattas av penningtvättsregelverket. För en sådan dispens ska fler förutsättningar vara uppfyllda än att verksamheten inte är personens huvudsakliga. Begränsningarna till "i väsentlig omfattning" och "huvudsakligen" torde alltså, enligt förslagsställaren, inte vara förenliga med unionsrätten. Dessutom uppges dessa begränsningar skapa gränsdragnings-svårigheter när det i det enskilda fallet ska avgöras om en verksamhet bedrivs i väsentlig omfattning respektive är en persons huvudsakliga. Det uppges att i praktiken blir det oftast upp till den som avser att bedriva valutaväxling eller annan finansiell verksamhet att ta ställning till om verksamheten är registreringspliktig eller inte. Förslagsställaren anser att en sådan ordning inte framstår som tillfredsställande, sett mot bakgrund av att det enligt Polismyndighetens rapport Penningtvätt via växlingskontor (2021) förekommer att kriminella tvättar pengar i valutaväxlingsverksamhet som inte är registrerad hos Finansinspektionen. Sammanfattningsvis bör, enligt förslagsställaren, begränsningarna till "i väsentlig omfattning" och "huvudsakligen" tas bort.

Därutöver uppges att mot bakgrund av att lämplighetsprövningen föreslås bli mer omfattande bedöms det inte vara ekonomiskt försvarbart att behålla det nuvarande kravet på att prövningen ska göras minst en gång per år (jfr 9 § första stycket valutaväxlingslagen). I samma riktning talar det faktum att övervakning av att penningtvättsregelverket följs ska bygga på ett

riskbaserat förhållningssätt (se till exempel skäl 22 och 23 i fjärde penningtvättsdirektivet). För att prövningen ska fylla en reell funktion och för att Finansinspektionen ska kunna tillämpa en riskbaserad övervakning är det dock, enligt förslagsställaren, viktigt att lagen medger att kontroller görs även löpande. För att dessa kontroller ska kunna genomföras, föreslås i avsnitt 4.3 att instituten ska underrätta inspektionen om ändringar i de förhållanden som har uppgetts i ansökan om registrering.

Regelrådet kan konstatera att det saknas en tydlig redovisning av vilka effekter som uppstår av en utebliven reglering, men att dessa förhållanden likväl framgår indirekt av förslagsställarens redovisning av förslaget bakgrund och syfte.

Regelrådet finner att redovisningen av alternativa lösningar och effekterna av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I promemorian uppges att lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism genomför *Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG* (fjärde penningtvättsdirektivet).

I promemorian uppges vidare att bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskydds-förordning)*. Förordningen uppges syfta till att upprätthålla en hög och enhetlig skyddsnivå för personuppgifter utan att hindra flödet av sådana uppgifter inom unionen. Förordningen uppges vidare vara direkt tillämplig i Sverige, men kompletterande bestämmelser finns, i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen).

Det uppges att den behandling av personuppgifter som kan komma att ske inom ramen för förslaget bedöms vara nödvändig för att utöva tillsyn över finansiella institut och den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter är att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Sammantaget bedöms den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske inom ramen för förslaget vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Någon ytterligare reglering på personuppgiftsområdet bedöms inte behövas.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslaget överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I promemorian uppges att lagändringarna bör träda i kraft så fort som möjligt, vilket bedöms vara den 1 april 2023. Det uppges att äldre föreskrifter fortfarande ska gälla för ingripanden mot överträdelse som skett före ikraftträdandet.

Det uppges vidare att det ankommer på Finansinspektionen att informera de finansiella instituten om de nya kraven.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är godtagbar och att redovisningen av behov av speciella informationsinsatser kan anses tillräcklig och därför godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I promemorian uppges att det för närvarande finns cirka 360 finansiella institut i Sverige och att drygt 60 av dem är registrerade för valutaväxling. Övriga uppges vara registrerade för annan finansiell verksamhet, det vill säga förvaltning av eller handel med virtuell valuta eller verksamhet som huvudsakligen består i att utföra en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2, 3 och 5–12 lagen om bank- och finansieringsrörelse. Förslagsställaren uppger att verksamhet med virtuell valuta förväntas bli utmönstrad ur valutaväxlingslagen och i stället bli tillståndspliktig i enlighet med en kommande EU förordning, se förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för kryptotillgångar och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937.

Vidare uppges att av de institut som är registrerade för valutaväxling drivs hälften i aktiebolagsform och hälften av fysiska personer eller handelsbolag. Registreringen för valutaväxling berättigar instituten att bedriva handel med utländska kontanter och med resecheckar utställda i utländsk valuta. Närmare hälften av dessa institut uppges därutöver vara registrerade även för att tillhandahålla tjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster, oftast som ombud för en utländsk betaltjänstleverantör. Det uppges innebära att de finansiella instituten också kan växla valutor genom betal- eller kontokort och även överföra medel till mottagare både inom och utanför Sverige. Penningöverföringar kan också tillhandahållas av kreditinstitut, betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer.

Det uppges att fler personer förmodligen kommer att omfattas av valutaväxlingslagen när registreringsplikten för dem som bedriver valutaväxling inte längre kommer att vara beroende av huruvida verksamheten bedrivs i väsentlig omfattning och när annan finansiell verksamhet kommer att definieras som sådan oavsett om den är personens huvudsakliga verksamhet. Det uppges dock vara oklart hur många fler personer det rör sig om.

Regelrådet kan ha förståelse för att det är svårt att uppskatta hur många verksamheter som, med förslaget, kommer att bli registreringspliktiga och omfattas av valutaväxlingslagen. Regelrådet kan likväl konstatera att det uppges finnas cirka 360 finansiella institut idag, varav cirka 60 är registrerade enligt valutaväxlingslagen. Såvitt Regelrådet förstår kan därmed de tillkommande verksamheterna finnas i kretsen av de nämnda 360 finansiella instituten. De anges även att dessa företag bedriver valutaväxling eller annan finansiell verksamhet, förvaltning av eller handel med virtuell valuta eller utför en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2,3 och 5–12 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Regelrådet kan konstatera att det i nämnda lagrum anges att:

Ett kreditinstitut får driva bara finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, bland annat

2. lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar,

3. medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),

5. tillhandahålla betalningsmedel,
6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,
7. medverka vid värdepappersemissioner,
8. lämna ekonomisk rådgivning,
9. förvara värdepapper,
10. driva rembursverksamhet,
11. tillhandahålla värdefackstjänster,
12. driva valutahandel,

Med anledning av att förslagsställaren relativt väl synes ha ringat in berörda verksamheter anser Regelrådet att det även borde ha kunnat sägas något om verksamheternas storlek eller redovisat vilka försök som har gjorts för att ta fram sådana uppgifter och motiverat varför det eventuellt inte låter sig göras.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal och bransch kan anses vara godtagbar, men att redovisning av berörda företag utifrån storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att fler personer förmodligen kommer att omfattas av valutaväxlingslagen och alltså behöva ansöka om registrering hos Finansinspektionen. Förslagsställaren uppger att det dock är oklart hur många fler personer det rör sig om. För de fysiska eller juridiska personer som kommer att behöva ansöka om registrering ökar den administrativa bördan. Förslaget uppges emellertid inte påverka verksamheter som inte är yrkesmässiga det vill säga verksamheter som bedrivs utan vinstsyfte och inte självständigt, regelbundet och varaktigt. Det uppges att till en ansökan om registrering ska sökanden bifoga vissa handlingar som har tagits fram enligt 2 kap. penningtvättslagen, nämligen den allmänna riskbedömningen, riskbedömningen av kunder och interna rutiner och riktlinjer.

Vidare uppges att förslaget även innebär att finansiella institut åläggs att hålla Finansinspektionen informerad om ändringar i ägar- och ledningskretsen samt i verksamhetsinriktningen. Det uppges att finansiella institut redan idag är skyldiga att årligen, samt så snart registrerade förhållanden har ändrats, lämna uppgifter till inspektionen om ägares kvalificerade innehav. Ändringen förväntas därför inte medföra någon större effekt för berörda företag.

Vidare innebär förslagen att lämplighetsprövningen av ägare och ledning utökas. Å andra sidan slopas kravet på årlig kontroll av lämpligheten hos ägare och ledning.

De nya kraven på finansiella institut och den administrativa börda som förslagen medför för instituten bedöms sammantaget stå i proportion till den samhällsekonomiska nytta som de innebär för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Regelrådet kan konstatera att det helt saknas uppgifter om tidsåtgång för företagen att ansöka om registrering och att sammanställa och skicka in de handlingar som ska bifogas ansökan. När det gäller kravet på finansiella institut att informera Finansinspektionen om ändringar i ägar- och ledningskretsen samt i verksamhetsinriktning, kan Regelrådet konstatera att förslagsställarens uppfattning är att sådan information redan idag ska lämnas av finansiella institut. Såvitt Regelrådet förstår tillkommer dock ett okänt antal fysiska och juridiska personer som kommer att behöva ansöka om registrering för att kunna verka som finansiella institut.

Dessa blivande institut träffas då av informationskravet enligt förslaget, varför både tidsåtgång och kostnadsberäkningar borde ha redovisats.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att Finansinspektionen ska få ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt valutaväxlingslagen. Det uppges att avgiften för att hantera en ansökan om registrering idag uppgår till mellan 35 000 och 65 000 kronor, beroende på om det finansiella institutet är en fysisk eller juridisk person och vilken verksamhet som ska bedrivas. Vidare uppges att Finansinspektionen normalt fattar beslut om registrering inom 90 dagar från det att ansökan kom in.

Det uppges vidare att det tas ut en årlig avgift för kontroll av ett finansiellt instituts verksamhet på 5 000 kronor för en fysisk person och på 15 000 kronor för en juridisk person. Under den löpande verksamheten ska det finansiella institutet uppfylla kraven i penningtvättslagen och lämplighetskraven i valutaväxlingslagen.

Enligt förslaget ska Finansinspektionen kunna fatta beslut om sanktionsavgift mot den som inte lämnar begärda upplysningar om sin verksamhet, bedriver verksamhet utan att vara registrerad eller inte uppfyller de krav som ställs på verksamheten. Förslagsställaren uppger här som motivering till införandet av sanktionsavgifter att det visserligen kan antas att risken att tvingas upphöra med verksamheten är ett tillräckligt incitament för de flesta institut att lämna upplysningar till Finansinspektionen. Men att det ändå inte kan uteslutas att det för vissa institut skulle vara mer avskräckande med en omedelbart ekonomiskt kännbar sanktion i form av en sanktionsavgift. Det kan till exempel vara institut som ändå planerat att avveckla sin verksamhet eller att fortsätta bedriva den inom ramen för en annan association.

Det uppges att de utvidgade möjligheterna för Finansinspektionen att kontrollera men även att stänga ned verksamheter som inte sköter sig medför att riskerna för att finansiella institut ska utnyttjas för penningtvätt minskar.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets andra kostnader och påverkan på företagens verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regelrådet kan konstatera att det helt saknas redovisning av förslagets konkurrenspåverkan.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet kan konstatera att det helt saknas redovisning av dessa förhållanden. Regelrådet kan inte utesluta att det föreligger sådan övrig påverkan.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet kan konstatera att det helt saknas redovisning av dessa förhållanden.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att en del uppgifter redovisas på ett godtagbart sätt, men att det också helt saknas redovisning avseende vissa aspekter, så som exempelvis hänsyn till små företag vid reglernas utformning och huruvida det finns påverkan på företagens konkurrensförhållanden. Regelrådet kan vidare konstatera att förslagets huvudsakliga effekter för berörda företag handlar, förutom om avgifter, om de administrativa kostnaderna som uppstår för de företag som kommer att behöva ansöka om registrering när reglerna ändras. Då det saknas beräkningar av dessa administrativa kostnader kan Regelrådet inte bedöma förslagets effekter för berörda företag. Regelrådet anser därutöver att det saknas tillräcklig redovisning av berörda företags storlek, vilket ytterligare försvårar förståelsen av effekterna.

Regelrådet vill också understryka vikten av att alltid redovisa samtliga aspekter i en konsekvensutredning i enlighet med gällande ordning. I det fall förslagsställaren skulle anse att effekterna är marginella ska detta alltid motiveras. Att kostnaden för företagen, enligt förslagsställarens bedömning, skulle stå i proportion till den samhällsekonomiska nyttan fråntar inte förslagsställaren dess skyldighet att redovisa förslagets effekter.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 oktober 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjär.

Ärendet föredrogs av: Annika LeBlanc.

Claes Norberg
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande